

Štátny okresný archív v Poprade

21.

Veľká obec Veľký Slavkov

1271 - 1903

Inventár

Virginia Rozložníková

Poprad, 1977

Úvod

Veľký Slavkov, okres Poprad, leží v Popradskej kotline, 5,5 km od Popradu.

V roku 1252 sa obec stala nakrátko najvzdialenejším majetkom turčianskeho premonštrátskeho kláštora. Vyvinula sa nepochybné oveľa dávnejšie. Pred revolúciou v roku 1848 bola poddanskou obcou rodiny Csákyovcov. Obyvateľstvo obce sa živilo poľnohospodárstvom, pastierstvom, pálením liehovín a tkaním plátna.

Archív obce Veľký Slavkov bol spolu s registratúrou umiestnený na prízemí budovy Miestneho národného výboru vo Veľkom Slavkove, na námestí pod číslom 145. Rada miestneho národného výboru uznesením zo dňa 3. júla 1956 č. 74/56 dala archívne dokumenty do opatery Okresnému archívu v Poprade. Písomnosti boli však do archívu prevezené len 18. augusta 1957. Po presťahovaní sídla Okresného archívu z Popradu do Starej Ľubovne v roku 1961, bol aj archív obce Veľký Slavkov premiestnený tam. V roku 1972 bol spolu s celým Okresným archívom premiestnený opäť do Popradu, kde je doteraz.

Fond hrubo usporiadal a predbežný inventár vyhotovil archivár Dr. Eugen Bohuš, okresný archivár, v rokoch 1956 - 1957.

Fond obsahuje 16 listín, medzi ktorými sú odpisy najstarších privilégií a originály mladších listín v časovom rozpätí 1272 - 1825. Zachovali sa 4 úradné knihy z rokov 1814 - 1903, z toho jedna zápisničná kniha - protokol, dve sirotské knihy a jeden register robôt, ďalej archívna pomôcka - inventár z roku 1828, zostavený Pavlom Hunsdorferom. Rôzne spisy boli usporiadané podľa vecných skupín a to:

- a) spisy v urbáriálnom spore obce so zemepánom - Csákyovcami z rokov 1797 - 1844;
- b) spisy súvisiace s arendálnou a záložnou zmluvou obce so zemepánom z rokov 1692 - 1845;
- c) spisy vzťahujúce sa na výkup z moci zemepanskej z rokov 1646 - 1874;
- d) spisy v záležitostiach rímskokatolíckej cirkvi z rokov 1822 - 1846;
- e) rôzne spisy v záležitostiach súkromných osôb z rokov 1800 - 1858.

Spisy v uvedených skupinách boli zoradené chronologicky. Pod účtovným materiálom sú uvedené výkazy procesných trov z rokov 1790 - 1829 medzerovite a pripomienky k obecným účtom z rokov 1812 - 1813. Pod ostaným materiálom z rokov 1743 - 1831 sú zaradené rôzne výkazy, rozpočty, cenníky a veľmi zaujímavé podklady k dejinám Veľkého Slavkova od Pavla Blázsyho.

Fond vykazuje celkovo 37 jednotiek v rozsahu 0,30 bm.

Dokumenty odzrkadľujú hospodársky vývoj Veľkého Slavkova ako poddanskej obce a snahy osamostatnenia od zemepána.

Inventár vyhotovila Virgínia Rozložníková v Štátnom okresnom archíve v Poprade v roku 1977.

Listiny

Inv. č.	Časový rozsah	Č. spisu	Č. škat.
1	1271, november 24. Privilégium Štefana V. pre Spišských Sasov, ktoré im zaručuje slobodnú voľbu grófa, sudcu, farára, právo rybolovu, poľovania, klčovania lesov, ťažby nerastov, teda právo spravovať sa vlastnými právnymi normami. Odpis, pap., lat.		1
2	1271, november 24. Privilégium kráľa Štefana V. pre Spišských Sasov v transupte Spišskej Kapituly zo 7. novembra 1770, vydaná pre Mikuláša Pálffyho z Erdödu. Odpis, pap. lat. a 3 ďalšie odpisy lat. a 1 nem. preklad.		1
3	1312, november 12. Privilégium kráľa Karola, ktorým na žiadosť Štefana, grófa Spišských Sasov, Hedrica, villicusa de Suburbio a Jána z Olaszy potvrdzuje predošlé privilégia Spišských Sasov.		1
4	1315, august 23. Listina spišskej Kapituly, ktorá ukončuje spor o hranice medzi Slavkovom a grófom Gerlacusov s dedičmi v transumpte kráľa Žigmunda z 22. februára 1427. 2 odpisy, pap., lat.		1
5	1315, august 23 Listina Spišskej Kapituly, ktorá ukončuje spor o hranice medzi Slavkovom a grófom Gerlacusom s dedičmi, transumovaná kráľom Žigmundom 22. februára 1427, v trnsumpte Spišskej Kapituly z 13. júla 1732.		1
6	1352, august 4. Výpis z protokolu z archívu jasovského konventu o trestnom konaní pri zranení žien a o výške desiatku Veľkého Slavkova, Matejoviec a Stráží.		1
7	1352, august 4. Odpis transumtu jasovského konventu z 10. marca 1825, ktorým prepisuje a vydáva listinu z roku 1352, transumovanú 20. júla 1750 o trestnom konaní pri zranení žien a o výške desiatku Veľkého Slavkova, Matejoviec a Stráží. Odpis, pap., lat.		1

8	1605, október 27. Spišský gróf Krištof Thurzo nariaďuje Veľkému Slavkovu, aby nebránili obyvateľom Žakoviec rúbať drevo a pásť dobytok pokiaľ platia taxu 40 florénov. 2 odpisy, pap., lat. a 1 odpis nem. preklad	1
9	1692, september 30. Zlomok listiny o určení hranice Veľkého Slavkova v odpise vyhotovenom na kongregcii v Levoči dňa 9. októbra 1692. Odpis, pap., lat., pritlačená pečať s clonou	1
10	1729, jún 19. Žiadosť Veľkého Slavkova na grófa Csákyho Imricha o úľavy v platení daní pre chudobu a neúrodu, so zamietavou odpoveďou na rube zo dňa 29. júna 1729. Originál, pap., lat., zlomok pritlačenej pečate s clonou.	1
11	1769, august 13. Správa o požiari Veľkého Slavkova 19. júna 1768. Originál, pap. nem., stopa po pritlačenej pečati	1
12	1795, júl 27. Spišská Kapitula potvrdzuje, že Slavkovčania protestovali proti nezákonným zásahom do ich hraníc. Originál, pap., lat., stopa po pritlačenej pečati.	1
13	1804, október 19. Richtár a rada Novej Lesnej na žiadosť Veľkého Slavkova potvrdzujú, že pozemok "Weidchen" je časťou urbárskej pôdy. Originál, pap., nem., stopa po pritlačenej pečati	1
14	1804, október 19. Obecná rada v Gerlachove potvrdzuje, že územie "Lesy" obyvatelia Veľkého Slavkova používali vždy ako lúku a nie ako les. Originál, pap., slov., pritlačená pečať	1
15	1825, jún 11. Žiadosť obce Veľký Slavkov na palatína arciknieža Jozefa o podporu v procese proti Csákyovcom pre narušovanie privilégií, s podpismi všetkých občanov. Originál, pap., nem., pritlačená pečať a 1 odpis bez podpisu	1
16	1825, jún 11. Cestovný pas do Viedne pre Jána Hunsdorfera a Jána Greisingera. Originál, pap., nem., 2 pritlačené pečate	1

Knihy

17	1857–1890 Zápisničná kniha: a) zápisy došlých obežníkov a nariadení 1857 - 1873 b) zápisnice obecného zastupiteľstva 1878 - 1890 nem. polokožená väzba, poškodená	1
18	1885–1903 Kniha sirôt nem., maď., polokožená väzba, poškodená	1
19	1885–1903 Sirotská kniha dlžníkov nem., maď., polokožená väzba, poškodená	1
20	1814–1831 Register robôt záprahových (1814 - 1831) a ručných (1821 - 1831) podľa zmluvy so zemepánom nem., zošit, poškodený	1

Spisový materiál

Registratúrne pomôcky

21	1828 Inventár všetkých písomností nachádzajúcich sa v archíve Veľkého Slavkova, zostavený Pavlom Hunsdorferom nem., zošit	1

Spisy

22	1797–1814 Rôzne spisy v urbaniálnom spore obce Veľký Slavkov so zemepánmi - Csákyovcami: rozhodnutia panovníka, Miestodržiteľskej rady, Kongregácie Panskej stolice, Župnej súdnej stolice, žiadosti a sťažnosti obce na rôzne inštalácie, správy vyšetrovacích komisií, odvolania a námietky fiškálov panstva a obce, záznam o výsluchu svedkov.	1

23	1692–1845	2
	Spisy súvisiace s árendálnou a záložnou zmluvou obce Veľký Slavkov so zemepánmi Csákyovcami: nariadenie cisára na prešetrenie hraničných sporov poddanských obcí, árendálna zmluva na deviatok, desiatok a regálie, zmeny a predlžovanie árendálnej zmluvy, nariadenie zemepána na súpis úrody, kópia záložnej zmluvy obce Mlynica s grófom Csákym, výkaz platieb do pokladne panstva, žiadosť obce Veľký Slavkov na zemepána o súhlas a podmienky k prevzatiu záložnej zmluvy panstva s Mlynicou.	
24	1646–1874	2
	Spisy vzťahujúce sa na výkup obce Veľkého Slavkova z moci zemepanskej	
25	1822–1846	2
	Záležitosti patronátu a rímskokatolíckej cirkvi: výzva grófa Csákyho na pomoc pri oprave katolíckej fary bez rozdielu náboženstva obyvateľov, žiadosť obce na panovníka v záležitosti desiatku, námietky fiškála Glosa z za obec vo veci desiatku, rozhodnutie sédrie v spore rímskokatolíckeho farára s obcou Veľký Slavkov o drevo.	
26	1800–1858	2
	Rôzne spisy v záležitostiach súkromných osôb: testament Martina Reicha, správa o súdnych procesoch, opatrenia na zabezpečenie dedičstva, svedectvo evanjelického farára o dodržiavaní striednosti a pití alkoholu vo Veľkom Slavkove, svedectvo v záležitosti pôžičky, žiadosti v majetkových záležitostiach, rozdelenie dedičstva, informácia o postavení izraelitov v obci, spory a vyrovnania medzi súkromníkmi, listy vo veci slúžky, výpis z matriky pokrstených, prenájomná zmluv, rôzne žiadosti, vyúčtovanie košiara, sťažnosť hlásnikov, žiadosti maloobchodníkov, zápis z verejného súdneho zasadnutia.	
	Účtovný materiál	
27	1790–1829	2
	Výkazy procesných trov (medzerovite).	
28	1812–1813	2
	Pripomienky k obecným účtom.	

Ostatný materiál

29	1743–1745 Výkazy delenia v honoch	2
30	1767 Výkaz o kontrole hraničných kameňov v honoch	2
31	Výkaz päťín vo Veľkom Slavkove	2
32	1788 Generálna amnestia vojenským zbehom (tlač)	2
33	1808 Rozpočet na 2 zvony pre Veľký Slavkov	2
34	1817 Rozpočet na materiál a práce pre stavbu druhého mlyna vo Veľkom Slavkove	2
35	Cenník žemlí a chleba	2
36	Zlomok cenníka tovaru a výrobkov remeselníka	2
37	Der Gr. Schlagendorfer Geschichte. (respective auch der 24 Zipser Städte, besonders Grossschlagendorf - welches heute nur schon ein Dorf ist.) Podklady k dejinám Veľkého Slavkova od Pavla Blaszyho do roku 1831. nem., strojopis a 1 prieklep	2

REGISTER MIEST

	INVENTÁRNE ČÍSLA
G	
Gerlachov	14
L	
Levoča	9
M	
Matejovce	6, 7
Mlynica	23
N	
Nová Lesná	13
S	
Slavkov	4, 5
Spišská Kapitula	4, 5, 12, 24
Spišský Hrad	8
Stráže	6, 7
V	
Veľký Slavkov	6 - 11, 13 - 15, 21 - 26
Viedeň	16
Z	
Žakovce	8

Inventáre Štátneho okresného archívu v Poprade

Názov: Veľká obec Veľký Slavkov

Autor: Virginia Rozložníková

Vyhotovené v roku 1977

Čistopis v roku 1979 v 4 exemplároch

Schválil: Dr. Jozef Szontagh riaditeľ ŠOKA